

Lietuvos mokslo taryba

STUDENTŲ MOKSLINĖS PRAKTIKOS IR STUDENTŲ MOKSLINIŲ TYRIMŲ IŠLAIDŲ FIKSUOTŲJŲ ĮKAINIŲ NUSTATYMO TYRIMO ATASKAITA

2020 m. spalio 14 d.

Vilnius

I. ĮVADAS

Studentų mokslinės praktikos ir studentų mokslinių tyrimų išlaidų fiksuotųjų įkainių nustatymo tyrimu (toliau – tyrimas) siekiama nustatyti projekto vykdytojo patiriamų išlaidų, organizuojant ir vykdant studentų mokslines praktikas ir mokslinius tyrimus semestrų metu, fiksuotųjų įkainių dydžius.

Tyrimo ataskaitoje nustatyti fiksuotieji įkainiai taikytini 2014–2020 m. ES struktūrinių fondų investicijų veiksmų programos 9 prioriteto 9.3.3 uždavinio „Sustiprinti viešojo sektoriaus tyrėjų gebėjimus ir pajėgumus vykdyti aukšto lygio MTEP veiklas“ priemonės Nr. 09.3.3 LMT-K-712 „Mokslininkų, kitų tyrėjų, studentų mokslinės kompetencijos ugdymas per praktinę mokslinę veiklą“ veiklai „Studentų gebėjimų vykdyti MTEP (meno tyrimų) veiklas ugdymas“, tačiau jie gali būti taikomi ir kituose projektuose, pagal kuriuos finansuojamos panašios veiklos ir finansuojamas panašus objektas, t. y., finansuojama studentų mokslinė praktika ir studentų moksliniai tyrimai.

Šioje tyrimo ataskaitoje vartojamos sąvokos:

Projekto vykdytojas – mokslo ir studijų institucija (aukštoji mokykla arba mokslinių tyrimų institutas, arba kita mokslinius tyrimus vykdanči įstaiga, arba įmonė), kuri sudaro sąlygas vykdyti studentų mokslinę praktiką arba studentų mokslinius tyrimus: skiria mokslinės praktikos (mokslinio tyrimo) vadovą (tyrėją), suteikia tyrimams būtiną infrastruktūrą bei įrangą, aprūpina studentą darbo priemonėmis (reagentais, medžiagomis, knygomis ir kitomis studentui būtinoms priemonėmis ar paslaugomis) bei teisės aktų nustatyta tvarka administruoja studentų mokslinei praktikai arba studentų moksliniams tyrimams skirtas lėšas.

Studentas – bakalauro, magistro arba vientisųjų studijų studentas, priimtas projekto vykdytojo pagal studentų mokslinės praktikos arba studentų mokslinių tyrimų sutartį ir atliekantis mokslinį tiriamąjį darbą.

Studento mokslinė praktika – studento 2 mėnesių (40 akademinėjų valandų per savaitę) trukmės mokslinis tiriamasis darbas atliekamas pagal individualią programą, vadovaujant projekto vykdytojo paskirtam mokslinės praktikos vadovui (tyrėjui), organizuojamas tais mėnesiais, kai pagal studijų programą nevyksta auditoriniai užsiėmimai.

Studento mokslinis tyrimas laisvu nuo auditorinių užsiėmimų metu (studento mokslinis tyrimas) – studento 6 mėnesių (rudens ir pavasario semestrai) 20 akademinėjų valandų per savaitę trukmės mokslinis tiriamasis darbas atliekamas pagal individualią programą, vadovaujant projekto vykdytojo paskirtam mokslinių tyrimų vadovui (tyrėjui), vykdomas laisvu nuo auditorinių užsiėmimų metu.

Tyrimo atlikimo etapai:

1. Atlikta su tyrimo objektu susijusių Lietuvos Respublikos bei Europos Sąjungos galiojančių teisės aktų analizė;
2. Atlikta 2007–2013 m. laikotarpio projektų istorinių duomenų analizė;
3. Nustatyti fiksuotųjų įkainių dydžiai.

Tyrimą atliko Lietuvos mokslo taryba 2020 m. birželio–liepos mėnesiais.

II. TYRIMO METODIKA

II.1. Tyrimo prielaidos ir duomenų šaltiniai

Tyrimo metu buvo išanalizuoti Lietuvos mokslo tarybos (toliau – Taryba) 2011–2015 m. vykdyto panašaus projekto Nr. VP1-3.1-ŠMM-01-V-02-003 „Studentų mokslinės veiklos skatinimas“ (toliau – projektas 003), kuris buvo finansuojamas pagal 2007–2013 m. Europos Sąjungos struktūrinių fondų Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos Mokslininkų ir kitų tyrėjų mobilumo ir studentų mokslinių darbų skatinimo priemonę (VP1-3.1-ŠMM-01), istoriniai duomenys.

Projekto 003 įgyvendinimo metu buvo finansuojama studentų mokslinė praktika ir studentų moksliniai tyrimai laisvu nuo studijų metu, t. y., identiškos veiklos, kurios finansuojamos pagal analogišką 2014–2020 m. ES struktūrinių fondų investicijų veiksmų programos priemonės 09.3.3-LMT-K-712 „Mokslininkų, kitų tyrėjų, studentų mokslinės kompetencijos ugdymas per praktinę mokslinę veiklą“. Projekto 003 vykdytojas buvo Taryba, o studentus mokslinei praktikai ar moksliniams tyrimams priėmusios ir projektų vykdymą užtikrinusios mokslo ir studijų institucijos buvo vadinamos priimančiosiomis institucijomis. Kiekvieno studento mokslinė praktika ar vieno semestro trukmės mokslinis tyrimas buvo finansuojamas pagal atskiras projekto finansavimo sutartis su priimančiąja institucija. 2014–2020 m. laikotarpio priemonės Nr. 09.3.3-LMT-K-712 „Mokslininkų, kitų tyrėjų, studentų mokslinės kompetencijos ugdymas per praktinę mokslinę veiklą“ veikla „studentų gebėjimų vykdyti MTEP (meno tyrimų) veiklas ugdymas“ įgyvendinama visuotinės dotacijos būdu, Lietuvos mokslo taryba – įgyvendinančioji institucija, o mokslo ir studijų institucijos – projektų vykdytojai.

Vadovaujantis Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. 1K-316 „Dėl projektų administravimo ir finansavimo taisyklių patvirtinimo“ 347 punktu, realių išlaidų apmokėjimas pagal išlaidų pagrindimo ir jų apmokėjimo įrodymo dokumentus visuotinės dotacijos būdu įgyvendinamų priemonių projektuose nėra galimas. Atsižvelgiant į tai, pagal priemonę finansuojamų projektų išlaidos apmokamos supaprastintai, remiantis reprezentatyvaus tyrimo būdu (tiriant istorinius duomenis) nustatytais fiksuotaisiais dydžiais.

Projektas 003 buvo įgyvendinamas nuo 2011 m. balandžio 26 d. iki 2015 m. liepos 30 d. Paskutiniuosius trejus šio projekto įgyvendinimo metus (2012 m. liepos mėn. – 2015 m. liepos mėn.) buvo finansuota 401 studento mokslinė praktika ir 936 studentų moksliniai tyrimai laisvu nuo studijų metu.

Tyrimo populiaciją nuspręsta suformuoti būtent iš šių 3 metų duomenų, kadangi jų imtis yra pakankama¹ tyrimui atlikti (iš viso įgyvendinti 1337 studentų mokslinės praktikos ir tyrimai).

Analizuotos studentų mokslinių praktikų išlaidos pagal sutartis, sudarytas laikotarpiu nuo 2013 m. birželio 7 d. iki 2014 m. birželio 25 dienos, kadangi mokslinės praktikos buvo įgyvendinamos 2013 m. ir 2014 m. vasaros mėnesiais (2015 m. vasaros praktikos neorganizuotos, kadangi projektas 003 buvo įgyvendinamas iki 2015 m. liepos 30 d).

Studentų mokslinių tyrimų išlaidos analizuotos pagal sutartis, sudarytas laikotarpiu nuo 2012 rugsėjo 18 d. (rudens semestro pradžios) iki 2015 m. kovo 2 d. (pavasario semestro pradžios). 2015 m. kovo 2 d. sudarytų sutarčių pagrindu, praktikos vyko ir išlaidos buvo patiriamos iki pavasario semestro pabaigos, t. y., 2015 m. gegužės mėn. pabaigos.

Analizuojant projekto 003 istorinius duomenis, identifikuotos minėtų studentų mokslinių praktikų ir studentų mokslinių tyrimų įgyvendinimo metu patirtos išlaidos, kurios pateiktos tyrimo ataskaitos 1–4 prieduose.

Pagal projektą 003 finansuotų studentų mokslinių praktikų ir studentų mokslinių tyrimų metu buvo patirtos šios pagrindinės tiesioginių išlaidų rūšys:

- 1) **studentų stipendijų išlaidos;**
- 2) mokslinės praktikos ar vieno semestro trukmės mokslinio tyrimo **vykdymo išlaidos.**

Nustatant studentų mokslinės praktikos ir studentų mokslinių tyrimų išlaidų fiksuotųjų įkainių dydžius taip pat buvo remiamasi šiais dokumentais:

1. Projektų administravimo ir finansavimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. 1K-316;
2. Rekomendacijos dėl projektų išlaidų atitikties Europos Sąjungos struktūrinių fondų reikalavimams, patvirtintos Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos, Ekonomikos augimo veiksmų programos, Sanglaudos skatinimo veiksmų programos ir 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos valdymo komitetų 2014 m. liepos 4 d. protokolu Nr. 34 (su vėlesniais pakeitimais) (aktuali redakcija nuo 2016 m. gegužės 9 d.) (toliau – Rekomendacijos dėl išlaidų atitikties);
3. Supaprastinto išlaidų apmokėjimo gairės (EGESIF_14-0017), Europos Sąjunga, 2015.

II.2. Tyrimo metodika

Istorinių duomenų tyrimas buvo atliktas skaičiuojant studentams išmokėtų stipendijų ir priimančiųjų institucijų patirtų vykdymo išlaidų sumas. Projekto 003 įgyvendinimo metu buvo sudaromos trišalės sutartys tarp LMT, studento ir priimančiosios institucijos. Visose sutartyse dėl mokslinių praktikų ir mokslinių tyrimų semestro metu (rudens semestru ir pavasario semestru) buvo sudaromos atskiros

---

¹ Vadovaujantis Supaprastinto išlaidų apmokėjimo gairių 5.2.2.2 punkto a dalies nuostatomis, siekiant patikrinti ankstesnius konkrečių paramos gavėjų duomenis, būtina gauti ne trumpesnio kaip trejų metų laikotarpio duomenis.

sutartys) nurodytos šios išlaidos: studentui išmokamos stipendijos dydis bei priimančiajai institucijai skiriamų vykdymo išlaidų dydis.

Studentų mokslinė praktika ir studentų moksliniai tyrimai trunka nevienodą laikotarpį ir nevienodu intensyvumu: studentų mokslinė praktika vykdoma vasarą ir trunka 2 mėnesius, studentų moksliniai tyrimai vykdomi mokslo metų periodu (rudens ir pavasario semestrais, todėl yra tikslinga nustatyti atskirus įkainius studentų moksliniams tyrimams ir studentų mokslinėms praktikoms.

Mokslinių tyrimų semestro metu projektai pagal mokslo sritį buvo sugrupuoti į dvi grupes – humanitarinių ir socialinių mokslų (HS) bei fizinių, biomedicinos, technologijos ir žemės ūkio mokslų (FBTŽ) (pagal galiojantį mokslo sričių klasifikatorių² – gamtos, technologijos, medicinos ir sveikatos bei žemės ūkio mokslų (GTMŽ)). Šios dvi grupės reikšmingai skyrėsi pagal projektų vertes (3 ir 4 priedai), todėl yra tikslinga nustatyti atskirus įkainius studentų moksliniams tyrimams pagal dvi mokslo sričių grupes.

Vidutinių reikšmių skaičiavimas atliktas medianos būdu. Šis metodas pasirinktas dėl to, kad mediana, priešingai nei aritmetinis vidurkis, geriau atspindi duomenų aibės vidutinę reikšmę, dydis yra patikimesnis ir mažiau jautrus kraštutinėms reikšmėms nei aritmetinis vidurkis.

Analizės rezultatai pateikiami 1 lentelėje, detalūs skaičiavimai pateikiami Tyrimo ataskaitos 1–4 prieduose.

1 lentelė. Vidutinės studentų mokslinės praktikos ir studentų mokslinių tyrimų išlaidų sumos

Veikla	Projektų skaičius	Vidutinė išlaidų suma, Eur	
Studentų mokslinė praktika	401	1326,46	
Studentų moksliniai tyrimai vieno semestro metu	936	HS mokslų sritys	GTMŽ mokslų sritys
		669,01	994,85

III. TYRIMO REZULTATAI

Kadangi fiksuotųjų įkainių nustatymui buvo remiamasi 2007-2013 m. projektų istoriniais duomenimis, pasikeitus ekonominei situacijai ir kainų lygiui Lietuvoje, yra tikslinga Tyrimo II.2 dalies 1 lentelėje apskaičiuotus studentų mokslinės praktikos ir studentų mokslinių tyrimų dydžius indeksuoti 2015–2019 m. kainų lygmeniu, remiantis Vartotojų kainų indeksu (individualaus vartojimo išlaidos pagal paskirtį 104 Aukštasis (tretinis) mokslas (COICOP klasifikatorius)). Indeksuoti dydžiai 2015–2019 m. kainų lygmeniu pateikiami 2 lentelėje. Detalūs skaičiavimai pateikiami 6 priede.

2 lentelė. Studentų mokslinės praktikos ir studentų mokslinių tyrimų išlaidų fiksuotieji įkainiai

Veikla	Fiksuotasis įkainis, Eur	
Studentų mokslinė praktika	1427,54	
Studentų moksliniai tyrimai vieno semestro metu	HS mokslų sritys	GTMŽ mokslų sritys
	719,99	1070,67

Pažymima, kad projekto vykdytojas turi užtikrinti projekto vykdymo išlaidų, apmokamų pagal fiksuotąjį įkainį, naudojimą laikantis nacionalinių teisės aktų nuostatų, t. y., sudaryti sąlygas studentų

² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 1 d. nutarimas Nr. 149 „Dėl Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo įgyvendinimo“ (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. gruodžio 19 nutarimo Nr. 1317 redakcija).

mokslinės praktikos ir studentų mokslinių tyrimų vykdymui (suteikti studentui darbo vietą ir aprūpinti moksliniam tiriamajam darbui reikalingomis priemonėmis ir medžiagomis, suteikti prieigą prie reikalingų duomenų bazių ir kt.).

IV. NUSTATYTŲ FIKSUOTŲJŲ DYDŽIŲ TAIKYMAS

Tyrimo ataskaitos III dalyje nustatyti studentų mokslinių praktikų ir studentų mokslinių tyrimų išlaidų fiksuotieji įkainiai taikomi nuo Tyrimo ataskaitos įsigaliojimo datos. Tyrimo ataskaita ir priedai skelbiami svetainėje <http://www.esinvesticijos.lt/lt/dokumentai/supaprastinto-islaidu-apmokejimo-tyrimai>.

Fiksuotųjų dydžių perskaičiavimo sąlygos. Siekiant, kad Tyrimo ataskaitoje nustatyti fiksuotųjų įkainių dydžiai kuo geriau atspindėtų prekių ir paslaugų rinkos kainas, šioje tyrimo ataskaitoje nustatyti fiksuotųjų įkainių dydžiai gali būti perskaičiuojami vieną kartą per metus pagal Lietuvos statistikos departamento paskelbtą vartotojų kainų indeksą – vartotojų kainų indeksas pagal COICOP klasifikatorių „104 Aukštasis (tretinis) mokslas“. Perskaičiavus fiksuotųjų įkainių dydžius, tyrimo ataskaita išdėstoma nauja redakcija, nurodant naujos redakcijos įsigaliojimo datą.

Už tyrimo ataskaitos atnaujinimą yra atsakinga Lietuvos mokslo taryba.

Tuo atveju, kai audito ar kitos institucijos nustato, kad supaprastintai apmokamų išlaidų dydis ar jo taikymo sąlygos buvo netinkamai nustatyti (tais atvejais, kai dydis turėjo būti mažesnis arba kitaip taikomas), patikslintas dydis ar jo taikymo sąlygos yra taikomi jau įgyvendinamų projektų veiksmų, vykdomų nuo dydžio ar jo taikymo sąlygų patikslinimo įsigaliojimo dienos, išlaidoms apmokėti³.

Projekto vykdytojas kartu su mokėjimo prašymu turi pateikti fiksuotojo įkainio rezultatą pagrindžiančius dokumentus:

- studento mokslinės veiklos ataskaitą;
- sutarties tarp projekto vykdytojo institucijos ir studento dėl mokslinės praktikos ar mokslinių tyrimų atlikimo kopiją.

---

³ 2014 m. spalio 8 d. Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymo Nr. 1K-316 „Dėl projektų administravimo ir finansavimo taisyklių patvirtinimo“ 428¹ punktas.